

Asia: VN/21883/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi työehtodirektiivin täytäntöönpanosta ja vaihtelevaa työaikaa noudattavan työntekijän asemaa parantavaksi lainsäädännöksi

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

Esitys vastaa pääosin työehtodirektiiviä, mutta esitys kaventaa direktiivin mahdollistamia työmarkkinajärjestöjen toisinsopimismahdollisuuksia. Kemianteollisuus ry:n ja Öljytuote ry:n näkemyksen mukaan direktiivin sallimat työmarkkinajärjestöjen toisinsopimismahdollisuudet tulisi hyödyntää täysimääräisesti, eikä luoda direktiivin varjolla direktiiviä tiukempaa kansallista lainsäädäntöä etenkään sen osalta, mitä työmarkkinajärjestöjen sopimuskompetenssiin EU-tasolla mahdollistettaisiin.

Esityksen yleisperustelut

Huomionne esityksen yleisperusteluista

-

Esityksen vaikutukset

Huomionne esityksessä arvioiduista vaikutuksista

Vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu lainkaan ehdotetun työsopimuslain 2 luvun 19 §:n mukaisen koulutusvelvollisuuden taloudellisia ja muita yhteiskunnallisia vaikutuksia etenkin, jos työsopimuslain 13 luvun 7 §:ään ei hallituksen esitysluonnoksen mukaan sisällytettäisi 2 luvun 19 §:n osalta toisinsopimismahdollisuutta työehtosopimuksella.

Työsopimuslaki

1 luku 11 §: Vaihtelevaa työaikaa koskeva ehto

-

2 luku 4 §: Selvitys työnteon keskeisistä ehdoista

-

2 luku 6 §: Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta

-

2 luku 19 §: Pakollisen koulutuksen maksuttomuus ja työajaksi lukeminen

-

13 luku 7 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

Työehtodirektiivin 2019/1152/EU 14 artiklan mukaan ”jäsenvaltiot voivat sallia, että työmarkkinaosapuolet pitävät voimassa, neuvottelevat, tekevät ja panevat täytäntöön kansallista lainsäädäntöä tai käytäntöä noudattaen työehtosopimuksia, joilla luodaan työntekijöiden työehtoja koskevat 8-13 artiklassa säädetystä työehdoista poikkeavat järjestelyt, kunhan nämä sopimukset noudattavat työntekijöiden kokonaisvaltaista suojelua.”

Hallituksen esitysluonnoksen sisältämä uusi työsopimuslain 2 luvun 19 §:n koulutusvelvollisuutta koskeva säännös perustuu työehtodirektiivin 13 artiklaan. Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole kuitenkaan esitetty sen osalta poikkeamismahdollisuutta työehtosopimuksella, vaikka työehtodirektiivi antaa siihen oikeuden.

Työmarkkinaosapuolilla on mahdollisuus sopia työehtosopimuksessa työnantajan velvollisuudesta tarjota työntekijälle työsopimuslain 2 luvun 19 §:n mukaista, työnteon edellyttämää koulutusta, mutta työmarkkinaosapuolille ei ole katsottu tarpeelliseksi antaa työehtodirektiivin mukaista oikeutta sopia toisin maksuista, työaikaan lukemisesta ja säännönmukaisten työvuorojen aikana tapahtumisesta. Hallituksen esitysluonnoksessa on tätä perusteltu ainoastaan s. 30 (5.1.1.) seuraavasti: ”Esityksessä ehdotetaan valtakunnallisille työmarkkinaosapuolille mahdollisuutta poiketa direktiivin artiklat täytäntöönpanevista säännöksistä siltä osin kuin poikkeamismahdollisuuksille on katsottu olevan työmarkkinoilla tarvetta.” Esitysluonnoksesta ei ilmene perusteluita sille, miten tarvetta poikkeamismahdollisuuksille on arvioitu, miksi poikkeamismahdollisuuksia on katsottu tarpeelliseksi rajata direktiivistä ja mistä syystä toisinsopimisoikeutta ei ole sallittu työsopimuslain 2 luvun 19 §:n osalta. Kemianteollisuus ry:n ja Öljytuote ry:n näkemyksen mukaan lainsäätäjän tulisi jättää työmarkkinaosapuolten välille arvioitavaksi se, onko jostain asiasta tarvetta sopia kyseisellä alalla ja antaa poikkeamiseen mahdollisuus direktiivissä sallitulla tavalla.

Työehtodirektiivin 38. resitaalin mukaan ”työmarkkinaosapuolten riippumattomuutta ja niiden asemaa työntekijöiden ja työnantajien edustajina olisi kunnioitettava. Työmarkkinaosapuolten olisi sen vuoksi voitava katsoa, että tietyillä aloilla tai tietyissä tilanteissa tässä direktiivissä säädetystä tietyistä vähimmäisvaatimuksista poikkeavat säännökset ja määräykset ovat asianmukaisemmat tässä direktiivissä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava

sallia, että työmarkkinaosapuolet pitävät voimassa, neuvottelevat, tekevät ja panevat täytäntöön tietyistä tämän direktiivin säännöksistä poikkeavia työehtosopimuksia, edellyttäen, että työntekijöiden suojelun yleistä tasoa ei alenneta.” Myös EU- komission direktiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevassa loppuraportissa todetaan, että kun otetaan huomioon työmarkkinaosapuolten autonomia ja 14 artiklan sanamuoto ja soveltamisala, komission yksiköt katsovat, että työmarkkinaosapuolilla on laaja harkintavalta sopia eriävistä järjestelyistä ja korvaavista toimenpiteistä.

Työehtodirektiivin nimenomaisena tarkoituksena on siis sallia alakohtaiset poikkeukset myös direktiivin 13 artiklan osalta. Direktiivin 14 artiklan mukainen työntekijöiden kokonaisvaltainen suojelu tulee noudatetuksi työmarkkinaosapuolten välillä tehdyissä alakohtaisissa työehtosopimuksissa.

Kemianteollisuus ry sekä Öljytuote ry esittävät, että työsopimuslain 13 luvun 7 §:n luetteloon lisättäisiin työnantajien ja työntekijöiden valtakunnallisille yhdistyksille oikeus sopia työehtosopimuksella toisin siitä, mitä säädetään työsopimuslain 2 luvun 19 §:ssä pakollisen koulutuksen maksuttomuudesta, työajaksi lukemisesta ja säännönmukaisten työvuorojen aikana järjestämisestä.

Muut mahdolliset huomiot

-

Merityösopimuslaki

1 luku 3 §: Työsopimuksen muoto ja sisältö

-

1 luku 3a §: Työntekijälle annettavat tiedot

-

2 luku 5 §: Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta

-

2 luku 24 §: Pakollisen koulutuksen maksuttomuus ja työajaksi lukeminen

-

13 luku 9 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Työaikalaki

30 §:n 4 momentin kumoaminen ja uusi 30 a §: Vaihtelevan työajan sopimuksia koskevat vaatimukset työvuorosuunnittelussa

-

34 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta

9 §: Viranhoitomääräys

-

16 b §: Pakollinen koulutus ja työajaksi lukeminen

-

22 a §: Velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta virkasuhteesta

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta

13 §: Toimintaohjeen ja kehotuksen antaminen

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Työntekijän eläkelain 148 §:n kumoamisehdotus

Huomionne ehdotuksesta

-

Työtapaturma- ja ammattitautilain 272 §:n kumoamisehdotus

Huomionne ehdotuksesta

-

Nisametdin Jenni
Kemianteollisuus ry - Öljytuote ry